

23. 12. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nařízení o zákazu výrobků vyrobených za použití nucené práce

Rada EU dne 19. 11. 2024 přijala nařízení, kterým se na trhu EU zakazují produkty pocházející z nucené práce[1]. Přestože žijeme v 21. století, století obrovského pokroku technologií, umělé inteligence a raketového růstu životní úrovně na celosvětové úrovni, tak se i naše západní společnost potýká s fenoménem, který by leckdo považoval za fenomén již pouze historický. Nucené práce jsou ovšem krutou realitou, a to dle odhadu Mezinárodní organizace práce (MOP) přibližně pro 27,6 milionů lidí, z toho 3,3 milionu dětí (primárně v odvětvích, jako je textilní průmysl, těžební průmysl, zemědělství a služby).

Obecně o Nařízení

Nařízení o zákazu výrobků vyrobených za použití nucené práce (dále jen „**Nařízení**“) zakazuje uvádění a dodávání jakéhokoli produktu pocházejícího z nucené práce na trh EU i jeho vývoz z trhu EU. Má za cíl vytvořit strukturovaný rámec pro zákaz využívání nucené práce při výrobě unijního zboží a v rámci dodavatelských řetězců. Umožní EU zakázat a odstranit produkt z jednotného trhu, pokud se prokáže, že je při jeho výrobě využita nucená práce, bez ohledu na to, zda je v EU vyroben nebo do EU dovezen.

Nucená práce je definovaná v MOP jako „každá práce nebo služba, která se na kterékoli osobě vymáhá pod pohrůzkou jakéhokoli trestu, a ke které se taková osoba nenabídla dobrovolně“. Jedná se o situace, kdy jsou osoby nuceny k práci buď za použití násilí, zastrašování nebo i nepřímými prostředky, jako je zadržování dokladů totožnosti nebo vyhrožování udáním imigračním úřadům.

Produkt pocházející z nucené práce je definován jako výrobek, u něhož byla nucená práce použita zcela nebo zčásti v kterékoli fázi jeho těžby, sklizně, výroby nebo produkce, včetně práce nebo zpracování souvisejícího s výrobkem, zákaz užití nucené práce tedy platí pro všechny fáze dodavatelského řetězce, včetně fází odehrávajících se ve třetích zemích.

Povinnosti pro dodavatele/odběratele a další subjekty

Dotčené subjekty budou muset zejména provádět hloubkové kontroly nucené práce a evidovat kroky přijaté k identifikaci, prevenci, zmírnění nebo ukončení rizik nucené práce a o opatřeních přijatých k nápravě případů nucené práce, za účelem případného šetření výrobku v případě podezření na nucené práce. Další povinností bude náležitá péče v oblasti nucené práce, kterou Nařízení definuje jako úsilí hospodářského subjektu o zavedení povinných požadavků, dobrovolných pokynů, doporučení nebo postupů s cílem identifikovat, předcházet, zmírnit nebo ukončit využívání nucené práce u výrobků, které mají být dodávány na trh Unie nebo vyváženy.

Kontrola zákazu nucených prací

Bude vytvořena databáze oblastí nebo produktů, u nichž hrozí použití nucené práce, jejímž cílem bude podpořit činnost příslušných orgánů při posuzování možných porušení tohoto Nařízení (na úrovni členských států). Na základě posouzení možných rizik může Komise (v případě využívání nucené práce mimo EU) nebo orgány členských států (v případě využívání nucené práce na jejich

území) zahájit šetření. Konečné rozhodnutí o zákazu, stažení a odstranění produktu pocházejícího z nucené práce pak přijme orgán, který vedl šetření.

Tato rozhodnutí budou vzájemně uznávána mezi všemi ostatními členskými státy. Mechanismus sdílení informací mezi členskými státy je zajímavým prvkem Nařízení, který zajistí efektivní monitorování a prevenci porušení pravidel Nařízení na celém území Evropské unie.

Kritéria pro posouzení rizika porušení Nařízení zahrnují:

- rozsah a závažnost možné nucené práce;
- množství nebo objem produktů pocházejících z nucené práce, uvedených nebo dodaných na trh EU;
- podíl součástí v konečném produktu, které pravděpodobně pocházejí z nucené práce;
- blízkost hospodářských subjektů k rizikům souvisejícím s podezřením na nucenou práci v rámci jejich dodavatelského řetězce, jakož i jejich schopnost tato rizika řešit.

Podniky, které nesplní požadavky na náležitou péči pak budou čelit vážným právním a finančním následkům. Co se týče pravidel pro ukládání sankcí, Nařízení určuje, že sankce mají stanovit členské státy tak, aby byly účinné, přiměřené a odrazující. K tomu bude patřit již zmíněný zákaz uvádění výrobků na trh EU, ale také možnost dalších opatření v rámci členských států, jako jsou pokuty nebo zákaz dovozu/vývozu těchto výrobků.

Nařízení a CS3D

Jak Nařízení, tak CS3D[2] mají cíl chránit lidská práva v rámci globálních dodavatelských řetězců a stanovují povinnost pro dotčené společnosti provádět hloubkovou kontrolu dodržování lidských práv.[3]

I mezi nimi jsou však rozdíly, kterými se navzájem doplňují. Působnost CS3D se odvíjí na základě velikosti a obratu společnosti, zákaz výrobků z nucené práce cílí na všechny výrobky bez ohledu na velikost společností, které je uvádějí na trh. CS3D definuje požadavky na náležitou péči pro dotčené společnosti a umožňuje orgánům přijmout sankce proti společnostem, které nesplnily své povinnosti péče. Nařízení naproti tomu zmocňuje orgány k tomu, aby vyšetřovaly konkrétní výrobky a mohly jejich dovoz/vývoz případně i zcela zakázat.

Dopady

Nová pravidla stanovená v Nařízení mají za cíl posílit i důvěru spotřebitelů, neboť mají zaručit, že výrobky na trhu EU budou splňovat normy na ochranu lidských práv.

Podnikům může Nařízení pomoci zlepšit jejich úsilí v oblasti naplňování cílů ESG - konkrétně a zejména pilíře S, tedy v oblasti sociální. Pokud totiž dokážou prokázat, že se vyhýbají využívání nucené práce ve svých dodavatelských řetězcích, mohou získat konkurenční výhodu, protože spotřebitelé se stále více a více zajímají o původ výrobků a vyžadují, aby byly výrobky eticky vyráběny. To může vést v důsledku i k větší loajalitě zákazníků a jejich ochotě platit vyšší cenu za produkty, které odpovídají těmto hodnotám z oblasti udržitelnosti.

Budoucnost a implementace Nařízení

Legislativní akt byl v návaznosti na jeho schválení Radou přijat. Po podpisu předsedkyně Evropského parlamentu a předsedou Rady bude Nařízení zveřejněno v Úředním věstníku Evropské unie a vstoupí v platnost den po tomto vyhlášení. Poté budou mít členské státy EU tři roky na to, aby nová pravidla začaly aplikovat. To znamená, že plně účinná budou až v roce 2028. Tento časový rámec poskytuje

podnikům určitou dobu na přizpůsobení svých obchodních praktik novým požadavkům a na implementaci efektivních kontrolních mechanismů, které zajistí soulad s Nařízením.

Závěrem

Nařízení je zásadním krokem k ochraně lidských práv a posílení důležitosti etického obchodování. Zakazuje výrobky spojené s nucenou prací nejen na evropském trhu, ale i při jejich dovozu či vývozu. Tento komplexní přístup pokrývá celý dodavatelský řetězec – od těžby surovin až po finální produkt – a vztahuje se na výrobu v EU i mimo ni.

Dotčené subjekty musí nyní pečlivě sledovat své dodavatelské řetězce, předcházet rizikům a musí také doložit, že se jejich výrobky oblohou vyhnuly jakékoli formě nucené práce. Pokrok nelze měřit jen technologiemi nebo ekonomickými čísly. Jeho součástí je i etika a respekt k základním lidským právům. Jako spotřebitelé jsme mohli přispět svým tlakem na dodavatele a výrobce volbou produktů, které jsou nejen kvalitní, ale také eticky vyrobené. Evropská unie nyní vysílá jasný signál: žádný zisk nemá cenu lidské důstojnosti.

Ráchel Kouklíková,
právní asistentka

Mgr. Jakub Málek,
managing partner

Tereza Hrudková,
právní asistentka

[PEYTON legal advokátní kancelář s.r.o.](#)

Futurama Business Park
Sokolovská 668/136d
186 00 Praha 8 - Karlín

Tel.: +420 227 629 700

E-mail: info@plegal.cz

[1] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1781, kterým se na trhu Unie zakazují produkty pocházející z nucené práce a kterým se mění směrnice (EU) 2019/1937, dostupné >>> [zde](#).

[2] Směrnice Evropského Parlamentu a Rady o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti a o změně směrnice (EU) 2019/1937, dostupné >>> [zde](#).

[3] Směrnice o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti (CS3D) - článek, dostupné >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Autonomní mobilita optikou české legislativy. Kdy se na silnicích dočkáme vozidel bez řidiče?](#)
- [Rodičovská odpovědnost po novele občanského zákoníku: Jak nové principy rovnosti, spolupráce a ochrany dítěte mění praxi soudů a rodin](#)
- [Lhůta a povinnosti při vyrozumění oznamovatele o výsledku posouzení oznámení](#)